

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА НОВОЇ ТА НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ АМЕРИКАНІСТИКИ**

АМЕРИКАНСЬКА ІСТОРІЯ ТА ПОЛІТИКА

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

2019 – № 8

**Американська історія та політика: науковий журнал. –
№ 8. – К., 2019. – 98 с.**

ISSN 2521-1706

<http://doi.org/10.17721/2521-1706.2019.08>

УДК 94+32

Висвітлюються історія США, Канади, країн Латинської Америки, Карибського басейну, їхня зовнішня та внутрішня політика, міжамериканські відносини, етнокультурні та соціальні процеси.

**ЖУРНАЛ ВИДАЄТЬСЯ ЗА ПІДТРИМКИ
«УКРАЇНСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ АМЕРИКАНІСТИКИ»**

Редакційна колегія

Перга Т. Ю. к.і.н., старший наук. співроб. (ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України») (*голова редколегії*)

Машевський О. П. д-р іст. наук, проф. (КНУ імені Тараса Шевченка) (*заступник голови редколегії*)

Таран М. А. к.і.н., доц. (КНУ імені Тараса Шевченка) (*заступник голови редколегії*)

Сухобокова О. О. к.і.н., доц. (КНУ імені Тараса Шевченка) (*відповідальний секретар*)

Коваль А. П. к.і.н., ас. (КНУ імені Тараса Шевченка) (*технічний редактор*)

Банті Р. д-р філософії (історія) (Міністерство освіти Ізраїлю, Єрусалим, Ізраїль)

Біленький С. доктор філософії (історія), доц. (Університет Торонто, Канада)

Вакарчук К. В. канд. політ. наук, доц. (Одеський національний університет імені І.І. Мечникова).

Гасимли М. Джафар огли д-р іст. наук, проф. (Бакинський Державний Університет, Азербайджан)

Грищенко Т. А. к.і.н., доц. (КНУ імені Тараса Шевченка)

Глебов С. В. канд. політ. наук, доц. (Одеський національний університет імені І.І. Мечникова).

Голдсміт Б. д-р філос. (політ. наук), проф. (Австралійський національний університет, Австралія).

Городня Н. Д. д-р іст. наук, проф. (КНУ імені Тараса Шевченка)

Добронські А. Ч. д-р габілітований, проф. (Університет м. Білосток, Польща)

Дубовик В. А. канд. політ. наук, доц. (Одеський національний університет імені І.І. Мечникова).

Дьомін О. Б. д-р іст. наук, проф. (Одеський національний університет імені І. Мечникова)

Зихович Д. д-р філософії (історія), доц. (Університет Альберти, Канада)

Йокубаускас В. д-р гуманітарних наук (історія), старший наук. співроб. (Клайпедський університет, Литовська Республіка)

Кожокару Л. Д. д-р іст. наук, проф. (Державний університет Молдови, Кишинів, Молдова)

Коларж П. д-р габілітований, проф. (Університет м. Констанц, ФРН)

Купчик О. Р. к.і.н., доц. (КНУ імені Тараса Шевченка)

Малько В. д-р філософії (історія) (Каліфорнійський університет, Фресно, США)

Мацієвський Ю. В. д-р політ. наук, проф. (Національний університет «Острозька Академія»)

Мотиль О. д-р філософії (історія), проф. (Університет Раджерз, Ньюарк, США).

Мионович Є. д-р габілітований, проф. (Університет м. Білосток, Польща)

Патриляк І. К. д-р іст. наук, проф. (КНУ імені Тараса Шевченка)

Полюхович Ю. Ю. к.і.н. (Національний інститут історії та антропології, Мексика)

Потехін О. В. д-р іст. наук, проф. (ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»)

Рижов С. М. к.і.н., доц. (КНУ імені Тараса Шевченка)

Сайчук М. М. к.і.н., член правління ГО «Українська асоціація американістики»

Сава-Чайка Е. к.і.н., доц. (Вища школа міжнародних відносин і американістики, Польща)

Шевченко Н. І., к.і.н., доц. (КНУ імені Тараса Шевченка)

Чолій С. В. к.і.н., доц. (Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»)

Рекомендовано до друку Вченою радою історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 4 від 24 жовтня 2019 р.)

Науковий журнал «Американська історія та політика» включений до переліку фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук за спеціальністю «історичні науки». (Наказ МОН України від 24.10.2017 № 1413)

Рецензенти:

Космина В. Г. д-р іст. наук, проф. (Таврійський національний університет імені В. Вернадського); Мартинов А. Ю. д-р іст. наук, проф. (Інститут історії України НАНУ); Зернецька О. В. д-р політ. наук, проф. (ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»); Худолій А. О. д-р. політ. наук., проф. (Національний університет «Острозька академія»)

Адреса редакційної колегії:

01601, Київ, вул. Володимирська, 60, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, історичний факультет, кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн.

Тел. (044) 239 34 24, 066 360 00 80 e-mail: americanist2016@gmail.com ; olegmashev@ukr.net

Засновник: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Видавець: історичний факультет, кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн. Періодичність – двічі на рік. **Свідомство про державну реєстрацію КВ 21927-11827 Р, видане Міністерством юстиції України 12.03.2016 р.**

ЗМІСТ

<i>ЄВРОПЕЙСЬКА ПОЛІТИКА США</i>	
Маргарита Лимар. Трансформації європейської політики США у другій половині ХХ століття	9
<i>США ТА КРАЇНИ СХОДУ</i>	
Макар Таран. Ерозія стратегії США залучення Китаю як конструктивістської ліберальної моделі	20
<i>ЛАТИНСЬКА АМЕРИКА</i>	
Катерина Касаткіна. Особливості політики США щодо Куби в умовах розриву дипломатичних відносин 1960-х рр.	31
<i>КАНАДА</i>	
Мирослав Барабой. Українська історіографія франко-канадського націоналізму: сучасний стан та перспективи розробки теми	40
Марина Бессонова. Канада та початок Холодної війни: сучасні інтерпретації	46
Тетяна Перга. Національно-патріотичне виховання української молоді у лавах СУМ в Канаді та Австралії (1950 – 1960-ті рр.)	57
<i>МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ</i>	
Володимир Латенко. Американський погляд на Субсахарську Африку 1960-х рр. (на прикладі дисертаційних досліджень про Конго та Нігерію)	67
Микола Сайчук. План ведення війни «дропшот»: реальний документ американського стратегічного планування та його відображення в радянській і сучасній російській пропаганді	80

УДК 94 : 327.8 (73+729.1)

<http://doi.org/10.17721/2521-1706.2019.08.03>

Катерина Касаткіна

викладач,

Запорізький державний медичний університет,

м. Запоріжжя

ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИКИ США ЩОДО КУБИ В УМОВАХ РОЗРИВУ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВІДНОСИН 1960-х рр.

***Анотація.** У статті здійснена спроба проаналізувати особливості політики США щодо Куби в умовах розриву дипломатичних відносин 1960-х рр. Основну увагу спрямовано на аналіз факторів, що вплинули на формування американської політики і визначили характер її якісних змін в означений період. Розглянуто конкретні політичні та економічні кроки адміністрації Дж. Кеннеді та Л. Джонсона, здійснені США проти режиму Ф. Кастро. Висвітлена робота координаційного комітету по підготовці нового етапу «Кубинського проекту» – операції «Мангуста».*

У результаті проведеного дослідження авторка дійшла висновку, що політика США щодо Куби в умовах розриву дипломатичних відносин 1960-х рр. зазнала певних змін і характеризувалася застосуванням різних методів та підходів, включаючи як здійснення політичного та економічного тиску, так і проведення прихованих операцій та диверсій проти режиму Ф. Кастро. Встановлено, що така політика призвела до протилежного і підштовхнула Кубу до зближення з Радянським Союзом і комуністичним блоком. Внаслідок цього Вашингтон був змушений переглянути традиційні засади свого зовнішньополітичного курсу щодо Куби.

***Ключові слова:** США, Куба, Дж. Кеннеді, Л. Джонсон, «Кубинський проект», операція «Мангуста».*

***Постановка проблеми.** Продовж останніх років політика США щодо Куби зазнала значних змін, які, здавалось, могли подолати довготривалий конфлікт та вивести американсько-кубинські відносини на новий рівень взаємодії. Досягнення адміністрації демократа Б. Обами у процесі нормалізації відносин між двома країнами критикувалися його наступником республіканцем Д. Трампом і по суті були скасовані. Тим самим Д. Трамп продемонстрував повернення США до імперської риторики та традиційних форм американсько-кубинської взаємодії. Саме тому вивчення політики США щодо Куби у попередні історичні епохи зберігає свою актуальність.*

***Аналіз досліджень та публікацій.** Американсько-кубинські відносини та політику США щодо Куби активно вивчають як вітчизняні, так і зарубіжні дослідники. Так, серед тих, хто аналізує історичну ретроспективу двосторонніх відносин варто згадати Е. Домінгеса [10], Д. Франклін [11], П. Корнблаха [14, 15], і В. Леогранда [15]. До уваги науковців потрапляли як окремі етапи політики США щодо Куби та їхніх взаємин, так і окремі сюжети загострення двосторонніх відносин цих країн. Традиційно увага дослідників була прикута до Карибської кризи, вивченням якої займалися Д. Блайт [4, 5], Е. Джордж [13] і Д. Велч [4, 5]. Нові можливості для сучасних науковців відкривають розсекречені та оцифровані*

документи зовнішньої політики США, які опубліковані на сайті Архіву національної безпеки США в проєкті «Куба» [20].

Метою дослідження в рамках запропонованої публікації є характеристика особливостей політики США щодо Куби в умовах розриву дипломатичних відносин між країнами внаслідок політичних змін після приходу до влади Ф. Кастро.

Виклад основного матеріалу. Після перемоги Кубинської революції 1959 р. до влади на острові прийшли нові політичні сили, які очолив молодий харизматичний лідер Ф. Кастро. Політика, яку проводив його уряд, вимагала від Сполучених Штатів перегляду традиційних підходів та пошуку нових форм взаємодії. Проте Вашингтон не змінив своїх патерналістських поглядів щодо Куби та намагався побудувати відносини з новою владою за старими формами. Через це конструктивний діалог між двома країнами був неможливим, що і призвело до розриву дипломатичних відносин 3 січня 1961 р. Ініціаторами виступили Сполучені Штати. Це надавало їм перевагу в гнучкості, масштабі та швидкості проведення своєї політики щодо Куби.

20 січня 1961 р., через кілька днів після розриву дипломатичних відносин з Кубою, новим 35-м президентом Сполучених Штатів, став демократ Дж. Кеннеді. На своїй першій прес-конференції, яка відбулася 25 січня 1961 р., він заявив, що США не планують відновлювати дипломатичні відносини з Кубою [18, с. 5]. Таким чином, новий президент був готовий продовжити зовнішньополітичний курс попередньої адміністрації. Це стосувалося у першу чергу продовження так званого «Кубинського проєкту» – програми таємних дій американських спецслужб по поваленню режиму Ф. Кастро. Так, вже за фінансуванням адміністрації Дж. Кеннеді була проведена низка антикубинських кампаній: саботажі, диверсії, збройні атаки, проникнення агентів на острів, антиурядова пропаганда, підпали, замах на вбивство Ф. Кастро, тощо. Як приклад можна навести, діяльність групи «Альфа 66», яка здійснювала теракти проти Куби зі своєї бази у США (Майамі, штат Флоріда).

Одночасно з активізацією підірвної діяльності проти кубинського уряду, Дж. Кеннеді запропонував іншим країнам Латинської Америки програму «Союзу заради прогресу». Вона передбачала проведення заходів для соціально-економічного та політичного розвитку регіону. Тим самим Вашингтон намагався запобігти поширенню комунізму у Західній півкулі та продемонструвати привабливість американських демократичних цінностей.

В умовах розриву дипломатичних відносин США продовжили здійснювати тиск на економіку Куби через часткове ембарго на торгівлю. Так, Вашингтон звернувся до «Закону про торгівлю з ворогом 1917 р.» [21, с. 7-51], яким надавав президентові повноваження контролювати або обмежувати будь-яку торгівлю між Сполученими Штатами та їхніми ворогами, якою Куба стала після 3 січня 1961 р. Як зазначив американський історик Б. Коутс, ще до розриву дипломатичних відносин у Білому домі обговорювали можливість застосування цього закону як реакцію на перемогу Кубинської революції 1959 р. та приходу до влади Ф. Кастро. У той час Д. Ейзенхауер відмовився від цього кроку, оскільки це означало б «призначення Куби ворогом» і могло підірвати спроби США ізолювати режим Ф. Кастро у Західній півкулі. Крім того, односторонній акт такого роду міг підірвати багатосторонні основи Римського договору і привести латиноамериканські держави до табору Ф. Кастро [7]. Тому 31 березня 1961 р.,

продовжуючи політику попередньої адміністрації, Дж. Кеннеді встановив квоту на кубинський цукор на нулі до кінця 1961 р. [8], а пізніше пролонгував її.

Крім того Вашингтон докладав зусилля для позбавлення режиму Ф. Кастро міжнародної підтримки. Так на початку квітня 1961 р. Державним департаментом США була опублікована «Біла книга» про Кубу за авторством американського історика і радника президента Дж. Кеннеді – А. Шлезінгера. У ній Сполучені Штати звинувачували Ф. Кастро у встановленні «репресивної диктатури» на острові, приєднанні країни до «китайсько-радянського блоку» і здійсненні «нападу на всю міжамериканську систему» та закликали Кубу «розірвати зв'язки з міжнародним комуністичним рухом» і «відновити гідність» первісної кубинської революції [9]. Тобто «Біла книга» мала метою заплямувати репутацію уряду Куби та створити підґрунтя для майбутнього вторгнення на острів тих сил, що «прагнули до вільної Куби», а саме кубинських емігрантів. Слід зазначити, що вторгнення на Кубу збройних сил США виключалося за будь-яких обставин.

Безпосередньо військове вторгнення на острів групи кубинських контрреволюціонерів – за підготовкою та фінансуванням ЦРУ «Бригади 2506» – розпочалося 17 квітня 1961 р. у затоці Свиней. Триденна військова операція по поваленню режиму Ф. Кастро закінчилася поразкою сил вторгнення і провалом американської зовнішньої політики. Вторгнення на Кубу викликало обурення діями США не тільки у міжнародній спільноті, але й у кубинській опозиції всередині країни.

Через поразку військової операції Вашингтон зосередив увагу на спробах ізолювати Кубу від зовнішньої підтримки, перш за все латиноамериканських країн. Для цього Вашингтон здійснював тиск на країни-члени Організації американських держав (далі – ОАД) під приводом того, що Куба втручається у внутрішні справи інших країн регіону. Так, протягом року Венесуела, Еквадор, Колумбія та Аргентина розірвали відносини з Кубою.

Восени 1961 р. назріла необхідність у створенні координаційного комітету для підготовки нового етапу «Кубинського проекту». Так, у листопаді 1961 р. президентом Дж. Кеннеді був створений комітет, який отримав назву «Спеціальна розширена група» (далі – СРГ). Її очолив генеральний прокурор США і брат президента Р. Кеннеді. 4 листопада 1961 р. на засіданні цього комітету було прийнято рішення про назву нового етапу «Кубинського проекту» – операція «Мангуста». Відповідальним за операцію був назначений генерал Е. Ленсдейл – член комітету президента з питань військової допомоги. Наприкінці місяця, 30 листопада, Дж. Кеннеді видав меморандум щодо активізації дій у рамках «Кубинського проекту», з метою «допомогти Кубі повалити комуністичний режим» [16, с. 1].

Вже на початку 1962 р. генерал Е. Ленсдейл представив президентові та учасникам операції «Мангуста» оновлений план по поваленню режиму Ф. Кастро [19, с. 110-117]. Через невдачу операції у затоці Свиней і поширенню сумнівів кубинської опозиції щодо дій США, новий план був спрямований на те, щоб отримати активну підтримку з боку ключових країн Латинської Америки для організації повстання на Кубі. За розрахунками Е. Ленсдейла, послідовне дотримання цього плану мало призвести до «відкритого повстання і повалення комуністичного режиму» у перші два тижні жовтня 1962 р. [12, с. 1-3].

Напруження в американсько-кубинських відносинах зростало. Політика, яку проводила адміністрація Дж. Кеннеді, підштовхнула Ф. Кастро прийняти

пропозицію СРСР щодо надання Кубі радянського ядерного озброєння. Тож, наприкінці липня 1962 р. перші зенітні ракети і допоміжне обладнання для будівництва ядерних ракетних об'єктів були відправлені з Радянського Союзу до Куби. Це ставило під загрозу операцію «Мангуста». Тому, у серпні 1962 р. у Вашингтоні було прийнято рішення проводити більш агресивну політику проти режиму Ф. Кастро, спрямовану на посилення пропаганди у Латинській Америці та світі про надзвичайну небезпеку з боку Куби. Крім того, було визнано, що не має ніякої ймовірності повалення кубинського уряду без прямого військового втручання США [17, с. 953-955].

Сполучені Штати не припиняли тиск на міжнародні організації з метою позбавити Кубу їх підтримки. Так, 3 вересня 1962 р. Латиноамериканська асоціація вільної торгівлі проголосувала за виключення Куби із числа своїх членів, а 8 вересня країни-члени НАТО припинили надавати фінансові кредити уряду Ф. Кастро [11, с. 54-55].

Втім, вже 14 жовтня 1962 р. американський літак-розвідник U-2, який здійснив політ над західною територією Куби, зафіксував будівництво на острові майданчиків для ядерних ракет середньої дальності. Про це стало відомо з аналізу фотографій, які були зроблені наступного дня. ЦРУ негайно повідомило про це радника президента з національної безпеки М. Банді та президента США Дж. Кеннеді. З цього викриття розпочалася загальновідома Карибська криза 1962 р. – 13-денне (з 16 по 28 жовтня) протистояння між Сполученими Штатами та Радянським Союзом, яка мало не призвела до ядерної катастрофи.

Проявивши необхідний реалізм та опанувавши емоції, лідери США та СРСР знайшли сили вступити на шлях вирішення найгостріших міжнародних криз не військовими, а політичними засобами. Таким чином, можна стверджувати, що ядерна зброя виступила своєрідним стримуючим фактором, який не дозволив конфлікту перерости в активну стадію та продемонстрував обмеженість військово-силових методів у зовнішньої політиці. Тож, між США та СРСР було досягнуто домовленості щодо врегулювання Карибської кризи 1962 р.

Через загрозу ядерного конфлікту та відсутність очікуваних результатів від «Кубинського проекту» спеціальною розширеною групою було віддано наказ зупинити операцію «Мангуста». При цьому США продовжили здійснювати тиск на економіку острова через посилення ембарго та підтримувати міжнародну ізоляцію Куби.

В умовах напруження американсько-кубинських відносини перевертає увагу спроба Білого дома розпочати восени 1963 р. приховану підготовку до можливого переговорного процесу між Дж. Кеннеді та Ф. Кастро з метою нормалізації відносин. Для обміну секретними повідомленнями був розроблений складний механізм. Як стверджує американський дослідник П. Корнблах, до переговорів були долучені радника американської делегації в ООН В. Еттвуд, помічник радника президента з національної безпеки Г. Чейз, посол Куби в ООН К. Лечуга та журналістка Л. Говард [14]. Однак, вбивство 22 листопада 1963 р. у Далласі (штат Техас) президента Дж. Кеннеді поставило під загрозу зриву підготовку до переговорного процесу.

Незважаючи на те, що підозрюваний у вбивстві Л. Х. Освальд був заарештований того ж дня, американська влада зробила спробу звинуватити у цьому Кубу. У відповідь, прем'єр-міністр Ф. Кастро заявив, що вбивство президента «може принести користь тільки ультраправим і ультрареакційним

силам» у США. Він зазначив, що це сталося «саме в той момент, коли Дж. Кеннеді піддавався жорсткій критиці з боку тих, хто вважав його кубинську політику слабкою» [6].

Після вбивства Дж. Кеннеді новим 36-м президентом США став віце-президент Л. Джонсон. Через те, що він планував балотуватися на пост президента і на виборах 1964 р., то не мав намірів «здаватися примирливим» щодо режиму Ф. Кастро. Тому у грудні 1963 р. підготовку до переговорного процесу між Вашингтоном і Гаваною було припинено. Економічний та політичний тиск на Кубу був продовжений з новою силою. Так, з 1964 р. США виступали за повне торговельне ембарго країн-членів ОАД з Кубою.

Після перемоги на президентських виборах 1964 р. Л. Джонсон мав тверду позицію щодо Куби та «захисту свободи». Втім, з підготовкою повномасштабного втручання США у війну у В'єтнамі, Куба перестала займати перші позиції у ключових питаннях американській зовнішній політики. Проте, слід зазначити про привабливу міграційну політику адміністрації Л. Джонсона щодо кубинських громадян. Так, 3 жовтня 1965 р. президент підписав новий закон про імміграцію, також відомий як закон Харта-Селлера, який дозволив кубинцям виїхати на постійне місце проживання до США [2]. Через тиждень, 10 жовтня 1965 р., почалися морські перевезення кубинців до Сполучених Штатів, а з 6 листопада – повітряні. За допомогою цих авіарейсів, до їхньої заборони у 1973 р., було перевезено у Штати понад 200 тис. кубинців [11, с. 79]. В рамках продовження певних дій у сфері міграційної політики, президент Л. Джонсон 2 листопада 1966 р. підписав закон про адаптацію кубинців у Сполучених Штатах. Тим самим міграційна політика щодо громадян Куби стала винятком із загального міграційного законодавства і дозволила кубинцям мати право на постійне проживання у Штатах після двох років перебування на їх території [1].

Активна підтримка кубинським урядом революційних рухів не тільки в Латинській Америці, але і на інших континентах, ускладнила відносини зі Сполученими Штатами. У відповідь, у травні 1966 р., США розширили ембарго. Було заборонено постачання продовольства до будь-якої країни, яка продавала або відправляла стратегічні або нестратегічні товари на Кубу. У зв'язку з цим у листопаді 1966 р. був переглянутий так званий закон про продовольство заради миру. У новій редакції був зроблений акцент на гуманітарній допомозі та додане положення про недопущення продовольчої допомоги країнам, що торгували з Кубою або Північним В'єтнамом [3]. Крім того, у березні 1967 р. державний департамент повідомив своїм громадянам про обмеження поїздок на Кубу або транзитом через неї, заявивши, що такі подорожі становлять перешкоду проведенню зовнішнього курсу США у цьому регіоні. У вересні 1967 р. під тиском США міністри закордонних справ країн-членів ОАД схвалили американські пропозиції про відмову у заході у свої порти тим країнам, які мали торговельні відносини з Кубою [11, с. 82-84].

Слід зазначити, що загалом кубинському питанню адміністрація Л. Джонсона приділяла значно менше уваги, ніж попередня адміністрація Дж. Кеннеді. У першу чергу це було пов'язано із ескалацією війни у В'єтнамі у 1967–1969 рр. У цей період набув актуальності саме азійський напрямок зовнішньої політики США.

Висновки. Політика США щодо Куби в умовах розриву дипломатичних відносин 1960-х рр. пройшла у своїй еволюції три етапи, які можна виокремити з огляду на застосування різних методів та підходів.

На першому етапі, з розривом дипломатичних відносин політика США щодо Куби набула більшої різноманітності та масштабу і включала як приховані операції і диверсії проти режиму Ф. Кастро, так і політичний та економічний тиск. Водночас, для запобігання поширенню комунізму у Західній півкулі та об'єднання латиноамериканських країн навколо США було запропоновано програму соціально-економічного та політичного розвитку країн Латинської Америки – «Союз заради прогресу». Проте, така політика Білого дому призвела до протилежного і підштовхнула Кубу до зближення з комуністичним блоком і, як наслідок, до Карибської кризи 1962 р.

На другому етапі, після подолання кризи, Дж. Кеннеді був вимушений переглянути традиційні засади зовнішньополітичного курсу США щодо Куби: в рамках «Кубинського проекту» була призупинена операція «Мангуста» і відданий наказ про припинення рейдів кубинських вигнанців на Кубу. Крім того, були зроблені спроби налагодити канал зв'язку між американським та кубинським лідерами для початку можливого переговорного процесу між двома країнами. Тож, поряд з продовженням економічного та політичного тиску, політика Дж. Кеннеді набула нових рис.

На третьому етапі, після вбивства президента, загальний напрям кубинської політики США був продовжений новим президентом Л. Джонсоном. Проте, він мав кілька відмінностей. По-перше, ініціативу щодо налагодження каналу зв'язку між американським та кубинським лідерами було припинено. Вашингтон не допускав варіанти ймовірного зближення з Кубою на умовах Ф. Кастро, або поки він при владі. По-друге, було докладено зусиль для дестабілізації режиму Ф. Кастро через привабливу американську імміграційну політику для кубинських громадян, які вже знаходилися на території США або бажали в'їхати для постійного проживання. Наприкінці президентства Л. Джонсона, через повномасштабне втручання США у війну у В'єтнамі, кубинському питанню стало приділятися набагато менш уваги, залишивши невирішеними ключові проблеми у відносинах між двома країнами.

Список використаних джерел та літератури:

1. An Act to Adjust the Status of Cuban Refugees to that of Lawful Permanent Residents of the United States. Public Law 89-732. November 2, 1966 [Електронний ресурс]. // Bills and Statutes. United States Statutes at Large. – Режим доступу: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-80/pdf/STATUTE-80-Pg1161.pdf>.
2. An Act to Amend the Immigration and Nationality Act, and for Other Purposes. Public Law 89-23, October 3, 1965 [Електронний ресурс]. // Bills and Statutes. United States Statutes at Large. – Режим доступу: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-79/pdf/STATUTE-79-Pg911.pdf>.
3. An Act to Promote International Trade in Agricultural Commodities, to Combat Hunger and Malnutrition, to Further Economic Development, and for Other Purposes. Public Law 89-808. November 11, 1966 [Електронний ресурс]. // Bills and Statutes. United States Statutes at Large. – Режим доступу: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-80/pdf/STATUTE-80-Pg1526.pdf>.
4. Blight J. G. Cuba on the Brink: Castro, the Missile Crisis, and the Soviet Collapse / James G. Blight, Bruce J. Allyn, David A. Welch. – Lanham : Rowman & Littlefield, 2002 – 537 p.
5. Blight J. On the Brink. Americans and Russian Reexamine the Cuban Missile Crisis / James G. Blight, David A. Welch. – New York : Hill & Wang Pub, 1990. – 400 p.
6. Castro F. Concerning the Facts and Consequences of the Tragic Death of President John F. Kennedy. November 23rd, 1963 [Електронний ресурс]. / Fidel Castro. – Режим доступу до ресурсу: <https://ourhiddenhistory.org/entry/fidel-castro-s-first-speech-on-the-jfk-assassination-11-23-1963>.
7. Coates B. A. The Secret Life of Statutes: A Century of the Trading with the Enemy Act [Електронний ресурс]. / B. A. Coates // Modern American History. – July 2018. – Vol. 1. – Is. 2. – P. 151-172. – Режим доступу: <https://www.cambridge.org/core/journals/modern-american->

history/article/secret-life-of-statutes-a-century-of-the-trading-with-the-enemy-act/77DD7CF528D3190CFC8CF8FF6DDAACB0/core-reader.

8. Cuba, Dominican Republic Penalized by Sugar Act [Электронный ресурс]. // CQ Almanac, Washington, DC: Congressional Quarterly, 1961. – Режим доступа: <https://library.cqpress.com/cqalmanac/document.php?id=cqal61-1372649>.

9. Cuba: White Paper, April 1961 [Электронный ресурс]. // Arthur M. Schlesinger Personal Papers. White House Files. Subject File, 1961-1964. – Apr. 1961. – No. 2. – 123 p. – Режим доступа: <https://www.jfklibrary.org/asset-viewer/archives/AMSP/WH06/AMSP-WH06-009>.

10. Dominguez E. United States – Cuban Relations: A Critical History / Esteban Morales Dominguez, Gary Prevost. – Plymouth : Lexington Books, 2008. – 166 p.

11. Franklin J. Cuba and the U.S. Empire: A Chronological History / Jane Franklin. New York : Monthly Review Press, 2016. – 464 p.

12. General Edward G. Lansdale, Eyes Only of Addressees, «The Cuba Project», February 20, 1962 [Электронный ресурс]. // JFKL: JFKP: National Security File, Meetings and Memoranda, Box 319, Folder, «Special Group (Augmented) 1/61-6/62». – 5 p. – Режим доступа: <https://nsarchive2.gwu.edu/dc.html?doc=6434687-National-Security-Archive-Doc-11-General-Edward>.

13. George A. The Cuban Missile Crisis: The Threshold of Nuclear War (Critical Moments in American History) / Alice George. – Routledge : London, 2013. – 209 p.

14. Kornbluh P. JFK and Castro. The Secret Quest for Accommodation [Электронный ресурс]. / Peter Kornbluh // Cigar Aficionado. – 1999. – Sep/Oct. – Режим доступа: <https://www.cigaraficionado.com/article/jfk-and-castro-7300>.

15. LeoGrande W. M. Back Channel to Cuba: The Hidden History of Negotiations between Washington and Havana / William M. LeoGrande, Peter Kornbluh. – Chapel Hill : The University of North Carolina Press, 2015. – 567 p.

16. Memorandum for Secretary of State, Secretary of Defense, Director of CIA, Attorney General, General Taylor, General Lansdale, and Richard Goodwin, November 19, 1961. – 3 p. [Электронный ресурс]. // National Archives, JFK Assassination Records, Document No. 176-10032-10018. – Режим доступа: <https://nsarchive2.gwu.edu/dc.html?doc=6434685-National-Security-Archive-Doc-09-Memorandum-for>.

17. Memorandum of Meeting with President Kennedy. Washington, August 23, 1962. [Электронный ресурс]. // Foreign Relations of the United States, 1961-1963, Cuba, 1961-1962. / Ed. Louis J. Smith, David S. Patterson. – Washington : United States Government Printing Office, 1997. – Vol X. – 1120 p. – Режим доступа: https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1961-63v10/pg_953.

18. President John F. Kennedy's News Conference. 25 January 1961. [Электронный ресурс]. // Papers of John F. Kennedy. Presidential Papers. President's Office Files. Press Conferences. – Jan. 1961. – No. 05. – P. 1-16. – Режим доступа: <https://www.jfklibrary.org/asset-viewer/archives/JFKPOF/054/JFKPOF-054-001>.

19. Program Review by the Chief of Operations, Operation Mongoose (Lansdale). Washington, January 18, 1962 [Электронный ресурс]. // Foreign Relations of the United States, 1961 – 1963, Cuba, 1961 – 1962. / Ed. Louis J. Smith, David S. Patterson. – Washington : United States Government Printing Office, 1997. – Vol X. – 1120 p. – Режим доступа: https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1961-63v10/pg_710.

20. The Cuba Project [Электронный ресурс]. // National Security Archive. – Режим доступа: <https://nsarchive.gwu.edu/project/cuba-project>.

21. Trading with the Enemy. Act of 1917. Act Oct. 6, 1917, Ch.106, 40 Stat. 411. [Электронный ресурс]. // United States Code, 2006 Edition, Supplement 5, Title 50 - War and National Defense. Bills and Statutes. – 2011. – 614 p. – Режим доступа: <https://static1.squarespace.com/static/563a4585e4b00d0211e8dd7e/t/5b969ca389858325956a88ae/1536597156085/USCODE-2011-title50-app-tradingwi.pdf>.

References:

1. An Act to Adjust the Status of Cuban Refugees to that of Lawful Permanent Residents of the United States. Public Law 89-732. November 2, 1966 (1966). *Bills and Statutes. United States Statutes at Large*, <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-80/pdf/STATUTE-80-Pg1161.pdf> [In English].

2. An Act to Amend the Immigration and Nationality Act, and for Other Purposes. Public Law 89-23. October 3, 1965. (1965), *Bills and Statutes. United States Statutes at Large*. <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-79/pdf/STATUTE-79-Pg911.pdf> [In English].
3. An Act to Promote International Trade in Agricultural Commodities, to Combat Hunger and Malnutrition, to Further Economic Development, and for Other Purposes. Public Law 89-808. November 11, 1966. (1966), *Bills and Statutes. United States Statutes at Large*. <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-80/pdf/STATUTE-80-Pg1526.pdf> [In English].
4. Blight, J. G., Allyn, B. J., & Welch, D. A. (2002), *Cuba on the Brink: Castro, the Missile Crisis, and the Soviet Collapse*. Lanham: Rowman & Littlefield. [In English].
5. Blight, J., & Welch, D.A. (1990), *On the Brink. Americans and Russian Reexamine the Cuban Missile Crisis*. New York, N.Y.: Hill & Wang Pub. [In English].
6. Castro, F. (1963). *Concerning the Facts and Consequences of the Tragic Death of President John F. Kennedy*, <https://ourhiddenhistory.org/entry/fidel-castro-s-first-speech-on-the-jfk-assassination-11-23-1963> [In English].
7. Coates, B. A. (2018). The Secret Life of Statutes: A Century of the Trading with the Enemy Act. *Modern American History*, 1(2), 151-172, <https://www.cambridge.org/core/journals/modern-american-history/article/secret-life-of-statutes-a-century-of-the-trading-with-the-enemy-act/77DD7CF528D3190CFC8CF8FF6DDAACB0/core-reader> [In English].
8. Cuba, Dominican Republic Penalized by Sugar Act (1961). *CQ Almanac*. Washington, DC: Congressional Quarterly, <https://library.cqpress.com/cqalmanac/document.php?id=cqal61-1372649> [In English].
9. Cuba: White Paper (1961). *Arthur M. Schlesinger Personal Papers. White House Files. Subject File, 1961-1964*, <https://www.jfklibrary.org/asset-viewer/archives/AMSPP/WH06/AMSPP-WH06-009> [In English].
10. Dominguez, E., & Prevost G. (2008). *United States – Cuban Relations: A Critical History*. Plymouth: Lexington Books. [In English].
11. Franklin, J. (2016). *Cuba and the U.S. Empire: A Chronological History*. New York, NY.: Monthly Review Press. [In English].
12. General Edward G. Lansdale, Eyes Only of Addressees, «The Cuba Project» (1962). *JFKL: JFKP: National Security File, Meetings and Memoranda, Box 319, Folder, «Special Group (Augmented) 1/61-6/62»*, <https://nsarchive2.gwu.edu/dc.html?doc=6434687-National-Security-Archive-Doc-11-General-Edward> [In English].
13. George A. (2013). *The Cuban Missile Crisis: The Threshold of Nuclear War (Critical Moments in American History)*. Routledge: London. [In English].
14. Kornbluh, P. (1999). JFK and Castro. The Secret Quest for Accommodation. *Cigar Aficionado*, Sep/Oct. <https://www.cigaraficionado.com/article/jfk-and-castro-7300> [In English].
15. LeoGrande, W. M., & Kornbluh, P. (2015) *Back Channel to Cuba: The Hidden History of Negotiations between Washington and Havana*. Chapel Hill: The University of North Carolina Press. [In English].
16. Memorandum for Secretary of State, Secretary of Defense, Director of CIA, Attorney General, General Taylor, General Lansdale, and Richard Goodwin (1961). *National Archives, JFK Assassination Records, Document No. 176-10032-10018*, <https://nsarchive2.gwu.edu/dc.html?doc=6434685-National-Security-Archive-Doc-09-Memorandum-for> [In English].
17. Memorandum of Meeting With President Kennedy. Washington, August 23, 1962. (1997). *Foreign Relations of the United States, 1961-1963, Cuba, 1961-1962*. Washington: United States Government Printing Office, X, https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1961-63v10/pg_953 [In English].
18. President John F. Kennedy's News Conference. 25 January 1961. (1961). *Papers of John F. Kennedy. Presidential Papers. President's Office Files. Press Conferences*, <https://www.jfklibrary.org/asset-viewer/archives/JFKPOF/054/JFKPOF-054-001> [In English].
19. Program Review by the Chief of Operations, Operation Mongoose (Lansdale). Washington, January 18, 1962. (1997). *Foreign Relations of the United States, 1961 – 1963, Cuba, 1961 – 1962*. Washington United States Government Printing Office, X, https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1961-63v10/pg_710 [In English].
20. The Cuba Project (n.d.). *National Security Archive*. <https://nsarchive.gwu.edu/project/cuba-project> [In English].

21. Trading with the Enemy. Act of 1917. Act Oct. 6, 1917, Ch.106, 40 Stat. 411. (2011). *United States Code, 2006 Edition, Supplement 5, Title 50 - War and National Defense. Bills and Statutes*, <https://static1.squarespace.com/static/563a4585e4b00d0211e8dd7e/t/5b969ca389858325956a88ae/1536597156085/USCODE-2011-title50-app-tradingwi.pdf> [In English].

Надійшла до редколегії 08.08.2019.

Kateryna Kasatkina, Lecturer, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine

PECULIARITIES OF THE US POLICY TOWARDS CUBA UNDER CONDITIONS OF BREAK OFF DIPLOMATIC RELATIONS IN THE 1960's

***Abstract.** The article is an attempt to analyze the peculiarities of the US Policy towards Cuba under conditions of break off diplomatic relations in the 1960s. The article focuses on factors which influenced on the formation of the US policy towards Cuba and determined the nature of its qualitative changes in the given period. The author analyzed definite political and economic steps made by President John F. Kennedy and Lyndon Johnson against Fidel Castro's regime. There is also described the work of the Special Group Augmented that prepared for the new phase of the «Cuban project» - Operation «Mongoose».*

As a result of the research the author comes to the conclusion, that peculiarities of the US Policy towards Cuba under conditions of break off diplomatic relations in the 1960's had changed. President Kennedy's policies were characterized by different methods and approaches. It included both covert operations and sabotage against F. Castro's regime, as well as political and economic pressure on Cuba. However, such US policy had the opposite effect. Cuba had established relations with the Soviet Union. The confrontation between the United States, the Soviet Union and Cuba led to The Cuban missile crisis. After the crisis was resolved the USA was forced to suspend operation «Mongoose». In addition, John F. Kennedy had attempted to establish a secret back channel of communication with F. Castro. After his death, preliminary for negotiations between Washington and Havana were discontinued. The new President Lyndon Johnson did not allow the normalization of relations with Cuba on Castro's terms and while he was in power. He made an effort to destabilize the Castro's regime by making an engaging immigration policy for Cubans who lived in the United States or desired come to the country and got a permanent residence. At the end of Johnson's presidency, the United States took part in the Vietnam war, but the problem of U.S.-Cuban relations remained unresolved.

***Key words:** United States, Cuba, John. F. Kennedy, Lyndon Johnson, Fidel Castro, «Cuban Project», Operation «Mongoose».*